

УДК 37.016:811.161.2'243:050.48

**ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «STUDIA UKRAINICA VARSOVIENSIA»
(2013–2022: ДО 10-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ)**

Тетяна Космеда

*Донецький національний університет імені Василя Стуса
катедра романо-германської філології та зарубіжної літератури
вул. 600-річчя, 21, 21000, Вінниця, Україна
тел.: 050 516 82 11
ел. пошта: tkosmeda@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8912-2888>*

Стаття присвячена актуальній проблемі української лінгводидактики – критичному огляду публікацій, розміщених у польському часописі «Studia Ucrainica Varsoviensia» за період 2013–2022 (десять випусків) у зв'язку з ювілеєм журналу. Аналіз показує, що в розглядуваному часописі містяться (1) наукові статті, (2) рецензії, (3) інформаційні огляди подій, які пов'язані з проблематикою викладання української мови як іноземної. Однак публікації мають нерегулярний характер. Наукові розвідки аспектуально презентують матеріал щодо деяких важливих питань викладання української мови як іноземної. Йдеться про (1) формування фразеологічного мінімуму для всіх рівнів навчання: ця проблема надзвичайно складна й на сьогодні не вирішена; (2) специфіку підбору текстового навчального матеріалу з урахування його стилістичної належності, відповідності рівню навчання; (3) виклад нових концепцій укладання підручників, посібників та навчальних словників. Журнал також презентує огляди діяльності кафедр щодо різних форм і методів роботи з іноземцями, популяризує нові навчальні посібники та словники. Безперечно, заслуговує на схвалення й факт публікації рецензій на нову дидактичну літературу, однак рецензії повинні містити більше критичного матеріалу, зауважень і побажань, а не обмежуватися переказом змісту та вказівкою на переваги аналізованої літератури, тобто виконувати виключно популяризаційну функцію. Вимоги до рецензентів-експертів у сучасному світі зростають. Добрим починком журналу є публікації звітної інформації щодо проведення заходів із метою навчання української мови як іноземної через короткострокові курси: досвід організації подібних заходів необхідно поширювати, популяризувати позитивні моменти й звертаючи увагу на недоліки. Бажано було б запровадити в журналі постійні рубрики, присвячені проблемам викладання української мови як іноземної, обміну досвідом, дискусіям, оскільки не в кожному випуску містяться відповідні статті чи рецензії, які могли би бути й альтернативними, що мало би позитивний ефект.

Ключові слова: лінгводидактика, українська мова як іноземна, підручник, посібник, навчальний словник, рецензія, огляд, часопис «Studia Ucrainica Varsoviensia».

DOI:

Вступ. Вивчення проблематики, що стосується методики викладання української мови як іноземної, має велике значення для розвитку, поступального руху, нагромадження практичного досвіду, а також розроблення методологічних засад, теоретичних принципів цієї науки. Важливим є й іноземний досвід, зокрема набутий у польськомовній аудиторії, а також популяризація досвіду українських мовознавців за кордоном, що презентується в одному з найбільш авторитетних європейських україністичних часописів «Studia Ucrainica Varsoviensia», 10-літню діяльність якого відзначатиме цьогоріч Варшавський університет, де він і систематично (раз на рік) виходить, починаючи з 2013 року.

Частково аналіз публікацій з розглядуваної проблематики здійснювали ав-

тори названого журналу, зокрема Оксана Корпало 2020 року підготувала оглядову статтю «Внесок Варшавської україністики в розвиток методики викладання української мови як іноземної» [див.: 5 : 87–96], де торкнулася й аналізу діяльності членів катедри україністики щодо підготовки підручників, посібників, дидактичних словників, а також схарактеризувала публікації варшавських науковців щодо популяризації їхнього досвіду викладання УМІ в польськомовній аудиторії в українських науково-дидактичних журналах. Зазначена дослідниця наголосила, що «кафедра україністики Варшавського університету впродовж багатьох років, спираючись на теоретичні та практичні досягнення світової плотодидактики, проводить інтенсивну роботу в галузі викладання сучасної української мови для польськомовної аудиторії. Потреба досконалого володіння українською мовою як іноземною зумовлює необхідність постійного вдосконалення теорії та методики опанування мови в контексті комплексного й системного розв'язання проблем навчання, пов'язаних з різними підходами до вивчення фонетики й фонології, лексики й фразеології, морфології й синтаксису української мови, зокрема, у її зіставленні з польською» [5 : 87].

У третьому випуску часопису «*Studia Ucrainica Varsoviensia*» опубліковано промову Ірени Митнік на тему «Варшавська україністика – учора і сьогодні», що була виголошена на Міжнародній науковій конференції «Україністика – традиції і сучасність» (Варшава, 6 грудня 2013 р.) [див.: 9 : 15–20], що презентована польською мовою. У публікації йдеться про внесок варшавських україністів у розвиток зв'язків між Польщею і Україною в аспекті теоретичних напрацювань і досліджень навчальних стратегій щодо викладання УМІ, скерованого на польськомовну аудиторію: запропоновано стислий, але ґрунтовний огляд зробленого за 60 років існування кафедри україністики. Отже, частково відомості щодо напрацювань кафедри україністики в галузі методики викладання УМІ можна знайти в зазначених наукових розвідках, проте комплексного аналізу презентації проблематики методики викладання УМІ в журналі «*Studia Ucrainica Varsoviensia*» за період чинності цього часопису на сьогодні немає.

Мета цієї наукової розвідки – висвітлити питання презентації теорії і практики викладання УМІ на сторінках журналу «*Studia Ucrainica Varsoviensia*» за період 2013–2022 рр., тобто в десяти випусках. Завдання цієї студії – зосередити увагу на аналізі (а) наукових публікацій, у яких йдеться про новітні підходи у викладанні УМІ, (б) своєрідності викладу концепцій нових підручників, посібників чи дидактичних словників, що призначені для вивчення української мови як іноземної, а також (в) рецензій на зазначені видання й (г) інформативних звітів про організацію і проведення заходів, що сприяють вивченню української мови в іноземній аудиторії в позанавчальний період.

Виклад основного матеріалу. У вступному слові до першого випуску «*Studia Ucrainica Varsoviensia*» зазначено, що мета започаткованої серії часопису – це інтеграція українознавчих досліджень, платформа для обміну думками та поглядами дослідників з наукових центрів Польщі, України та інших європейських країн, зокрема, і “щодо огляду питань методики викладання української мови як іноземної” [12 : 13]. І цей журнал справді, як планувалося, став таким центром висвітлення здобутків україністики в Європі з урахуванням презентації питань методики викладання української мови як іноземної.

Насамперед виокремимо дві актуальні статті, що стосуються вивчення фра-

зоологічного складу української мови як дидактичного матеріалу, авторкою яких є Галина Кузь (Чернівці), яка абсолютно слушно зауважує, що фразеологізми належать до найбільш важливих компонентів засвоєння української мови іноземними студентами. Це, як справедливо наголошує вчена, зумовлено такими важливими чинниками, як їхня здатність (1) відображати у своїй семантиці тривалий процес розвитку культури народу, (2) фіксувати й передавати від покоління до покоління культурні настанови українців, що вналежнилися до статусу українських культурних стереотипів [див.: 7 : 188] і, додамо, (3) виразні прагматичні структури, що дають можливість іноземним студентам закласти у свою пам'ять прагматичні смисли, що можуть актуалізуватися у відповідних комунікативних ситуаціях. Зокрема на культурологічній та соціокультурній перспективі вивчення фразеологізмів наголошує і Г. Кузь, оскільки “в ній акумульовані аксіологічні та поведінкові знання, без яких неможлива повноцінна комунікація, особливо в міжкультурному просторі” [7 : 188]. Дослідниця помітила недостатнє віддзеркалення фразеологічного складу української мови в чинних підручниках для УМІ, відсутність у них належної кількості вправ для засвоєння фразеологізмів; указала на брак навчальних та лінгвокраїнознавчих словників, не сформований фразеологічний мінімум. Г. Кузь вважає, що нагально необхідно сформувати базовий фразеологічний мінімум для УМІ. Учена пропонує такі критерії відбору цього фразеологічного мінімуму: (1) лінгвокраїнознавча й комунікативна цінність, (2) доступність, (3) нормативність, (4) пов'язаність із граматичним і лексичним мінімумом, (5) можливість чітко витлумачити фразеологізм, використовуючи відомі слухачам курсу слова, (6) прозора внутрішня форма фразеологізму, (7) наявність у рідній мові еквівалентів, (8) орієнтація на сучасність. В аналізованій статті дослідниця робить вдаль спробу з'ясувати “форми і способи застосування параметрів лінгвокраїнознавчої дійсності для відбору фразеології до базового фразеологічного мінімуму” [7 : 190]. Серед цих параметрів Г. Кузь вважає найбільш важливими (а) пов'язаність із лексичним мінімумом, що повинно забезпечити ідеографічну презентацію фрагментів лінгвокультурного простору, (б) принцип частотности функціонування фразеологізмів («комунікативна цінність»), (в) принцип доступности та простоти сприймання і (г) відповідність різним етапам навчання УМІ.

В іншій науковій розвідці Г. Кузь, власне, характеризує фразеологічний мінімум з української мови для УМІ [див.: 8 : 87–104], указуючи на важливість формування його з урахуванням різних сертифікаційних рівнів, що є проблемою сучасної української лінгводидактики. На думку дослідниці, фразеологічний мінімум для рівнів В1–В2 може включати 150–250 різнотипних та різностильових фразеологічних одиниць (див.: 8 : 88). Авторка зазначеної публікації подає перелік паремій, що, на її думку, могли б скласти паремійний мінімум (без урахування фразеологізмів) для рівнів В1–В2: відбір здійснено на основі вибірки з відповідних підручників (див.: 8 : 100); перелік містить 690 паремій; паремії відповідають названим вище критеріям. Крім того, учена провела анкетування серед студентів-поляків, які навчалися на спеціальності „Україністика” в Ягеллонському університеті (2015 р.; 13 осіб). Відповіді на запитання анкети дали можливість уточнити перелік, водночас було виокремлено ті паремії, які студенти найбільше знають, розуміють і використовують. Важливо, що “створення лексичних мінімумів і словників, орієнтованих на конкретний етап навчання, має брати до уваги принцип градуальності в навчанні, що перед-

бачає розумну послідовність і спадкоємність у введенні мовних одиниць” (8 : 100). Учена бачить чітку перспективу проблеми і характеризує її як таку, що полягає у “створенні єдиного фразеологічного мінімуму української мови” й аналізі “фразеологічного мінімуму української мови для початкової, середньої та вищої школи”, а також здійсненні порівняльного аналізу “фразеологічного мінімуму української мови з наявними навчальними фразеологічними словниками” (8 : 102).

Питання стилістичної різноманітності текстів у процесі вивчення української мови як іноземної глибоко дослідила польська науковиця Marta Saniewska / Марта Саневська (Варшава) [див.: 11 : 113–118]. У її статті взято до уваги текстові матеріали, з якими працюють польські викладачі української мови як іноземної. Водночас продемонстровано принципи роботи з текстами, визначено й засади їхнього добору. “Основне завдання статті, окрім опису текстів з урахуванням стилістичної різноманітності, продемонструвати різні способи збагачення заняття, а також описати можливості, які дають всі доступні засоби: книги, преса, фільми та Інтернет” [11 : 113]. Указано на креативну роботу викладачів, що мають широкі можливості для ефективного добору текстів із широкого масиву доступних джерел, але й застережено, що на кожному рівні необхідно враховувати насамперед можливості студентів [11 : 118].

Як зауважувалося, у часописі прискіпливу увагу зосереджують на популяризації та обговоренні концепцій нових підручників для студентів, які вивчають УМІ. Серед подібних статей виокремимо розвідку львівських дослідниць Олександри Антонів і Олени Синчак з промовистою назвою «Україна-Польща: діалог культур, або про нову концепцію підручника з української мови для поляків» [див.: 2 : 493–498]. У цій статті стисло проаналізовано деякі навчальні матеріали з української мови для поляків, представлені серією підручників, що переважно стосуються початкового та середнього рівнів знання мови. Докладно схарактеризовано проєкт навчального посібника з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, що спрямований на розвиток комунікації польських студентів для рівня B2–B2+, укладачами якого є українські (О. Антонів, О. Синчак) та польські (С. Романюк) дидакти. В укладачів посібника виникла оригінальна ідея – презентувати українську й польську культури у формі діалогу, що спроектований на певні значущі персоналії та культурні концепти. Ідея виявилася продуктивною, оскільки дала змогу порушити цілу низку проблем, пов’язаних із вивченням української мови як іноземної, тобто і читання, і аудіювання, і говоріння, і письма [2 : 15]. У цьому посібнику українська культура показана крізь призму різножанрових і різностильових текстів. Трактуючи культуру як “сплетіння промовлених і написаних текстів, лінгвістичний пейзаж, що складається з безлічі текстів” [2 : 22], укладачі пропонують дискурсивний матеріал, починаючи з аналітичних статей про політику і закінчуючи повідомленнями з Інтернету; рекламних роликів і музичних кліпів до наукової доповіді. До обговорення пропонуються фрагменти кіно, телевізійних випусків новин, сюжети картин, сучасна музика, мода. “Завдяки цьому студент отримує більше візуальних та слухових імпульсів, щоб розвивати не тільки читання чи слухання, але й говоріння і письмо” [2 : 22]. Зазначений підручник сьогодні вже активно використовують у навчальному процесі, але публікація його концепції сприяла її вдосконаленню.

В одній зі статей, презентованих в розглядуваному часописі, О. Антонів порушує проблему лінгвокраїнознавчих навчальних словників (див.: 1 : 15–21), що наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. мали доволі бурхливий розвиток. А це дало змо-

гу окреслити різні аспекти опису навчальної лексикографії, відзначити прискіпливу увагу українських дослідників до напрацювань концепцій лінгвокраїнознавчих словників як особливого різновиду навчальної лексикографії. Схарактеризовано переваги й важливість шкільних українознавчих словників та словників символів української лінгвокультури, культурологічних словників довідкового типу. Ідеться про «Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови: назви релігійних свят» (укладач О. Антонів, вип. 3, Львів, 2005); «Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови: назви державних свят і пам'ятних дат» (укладач Д. Добрусинець, вип. 4, Львів, 2005); лексикон під назвою «Франція: Мовнокраїнознавчий словник» (укладачі В. Карпенко та Ю. Федько, Київ, 2002); «Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови: географічні назви» (укладачі З. Мацюк, О. Кровицька, Н. Станкевич, вип. 1, Львів, 2005); «Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови: астрономічні назви» (укладачі І. Процик, Г. Тимошик, вип. 5, Львів, 2006).

Як бачимо, учені ЛНУ ім. Івана Франка збагатили навчальну лексикографію, що належно популяризувала О. Антонів, наголосивши, що у Львові видано серію лінгвокультурологічних словників власних назв, що спроектовані на такі тематичні групи, як (1) **географічні назви (міста, ріки, культурно-етнографічні області)**, (2) **назви релігійних і (3) державних свят та пам'ятних дат**, (4) **астрономіи**. Зазначено, що “пояснення реєстрових одиниць у лінгвокраїнознавчому словнику є своєрідним поєднанням лінгвістичної, енциклопедичної та країнознавчої інформації, викладене в доступній формі, зорієнтоване на іншомовного слухача” [1 : 17]. Слушно вказано й на перспективу цього лінгводидактичного напрямку, оскільки прогалин багато, а робота над укладанням словників навчального типу надзвичайно копітка і складна.

Розгляньмо й низку рецензій, що спроектовані на дидактичну літературу. Серед них рецензія Switłany Romaniuk / Світлани Романюк (Варшава) на навчальний посібник, який уклали О. Антонів та Л. Паучок «Українська мова для іноземців. Модульний курс. Рівень В1–В2» (Київ, 2012) [див.: 10 : 369–374]. С. Романюк уважає, що у зв'язку зі з'явою нових посібників з української мови як іноземної польські студенти мають досить непоганий вибір. Дослідниця пропонує кваліфіковану рецензію, виокремлюючи насамперед переваги посібника, до якого належать і аудіододатки, і добре підібрані тексти, цікаві завдання, вишукане графічне оформлення. Посібник О. Антонів і Л. Паучок, на думку рецензентки, налаштований на добре сприйняття його в середовищі іноземних студентів, насамперед тому, що в ньому вміщено чимало культурологічного й країнознавчого матеріалу. Специфіка його викладу дає змогу відшліфувати мовну й комунікативну компетенцію студентів. Репрезентовано 12 модулів, що цілком доцільно. Схвально й те, що відведено місце повторенню пройденого, а це дає змогу краще закріплювати матеріал.

Разом із важливими перевагами рецензентка вказує і на дрібні недогляди – певні текстові невідповідності, пропуски чи перекручення літер тощо – і на більш серйозні: деякі завдання видаються надто спрощеними, як для рівня В1, містять очевидні речі (наведено приклади), а інші, навпаки, – надто ускладнені (наведено приклади); трапляються лексичні помилки (росіянізми – наведено приклади); не зовсім коректно пропонуються тексти, у яких містяться діалектизми чи рідко вживані слова, граматичні конструкції, що презентують порушення граматичних норм (наведено приклади). Як уважає авторка рецензії, є потреба під час подання деяких

граматичних конструкцій давати вказівки на їхнє стилістичне навантаження. Якщо в пропонованому як дидактичний матеріал тексті містяться незрозумілі слова чи вирази, зокрема діалектизми, то слід було б у примітках давати їм пояснення. На думку С. Романюк, зовсім недоцільно пропонувати іноземним студентам у підручнику з української мови як іноземної здійснювати переклад текстів англійською мовою, що, запропоновано в посібнику; розглядаються й деякі фактологічні неточності; рекомендується в подальшому подавати вказівку на джерела використаної літератури, джерела підбору текстів [10 : 327].

Однак, як пише С. Романюк, попри недогляди й неточності підручник є корисним у процесі викладання української мови як іноземної: він успішно апробований у стінах Варшавського університету; дає змогу здійснювати всі види багатоглядної навчальної роботи (читання, слухання, говоріння й писання), ураховує новітні навчальні методи й методики.

Ірина Дудко – авторка рецензії на підручник, призначений для вивчення української мови на вищому просунутому рівні, який підготували варшавські дидакти, зокрема С. Романюк / S. Romaniuk і М. Санєвска / M. Saniewska. Назва підручника – «Українською без табу» є, на думку авторки рецензії, дуже ефектною, такою що «інтригує читача, натякає на делікатному і неоднозначному характерові змісту книжки. І справді, проблематика дванадцяти тем цього підручника надзвичайно актуальна» [4 : 417]. Щодо рекомендацій, то, на думку І. Дудко, бажано було б запропонувати систему ситуативних вправ для розвитку умінь і навичок усного діалогічного спілкування, що є важливою умовою повноцінного опанування мови [4 : 418]. Водночас відзначено, що рецензований підручник слугуватиме доброю базою для викладача, оскільки доповнить заняття додатковими аудіо- та відеозаписами та іншим ілюстративно-демонстраційним матеріалом, що забезпечить комплексне засвоєння матеріалу та «ефективне вивчення української мови з урахуванням різних компетентностей: читання, слухання, говоріння, письмо, переклад, розуміння, спілкування» [4 : 418]. У підсумку йдеться про (а) новаторський підхід, (б) концептуальну стрункість, (в) незаперечну теоретичну та практичну цінність підручника; (г) абсолютну його відповідність сучасним вимогам до навчальної літератури нового покоління [див.: 4 : 418].

У десятому випуску аналізованого часопису міститься рецензія Наталії Костусяк й Олександра Межова (Луцьк) на підручник «Українська культура на щодень» (ч. I, Ludwig-Maximilians-Universität München 2021; ч. II, Ludwig-Maximilians-Universität, München, 2022), укладачами якого є авторський колектив у складі варшавських науковців, зокрема Марти Замбжицької, Світлани Романюк і Катажини Якубовської-Кравчик, а також Олени Новікової – викладачки Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана [див.: 6 : 257–262]. Відзначмо відразу, що автори рецензії переважно фокусують увагу на змісті підручника, однак, на жаль, не подають жодних зауважень і побажань. Наголошено, що «значний викладацький стаж, вільне володіння українською мовою, уміле використання ефективних й апробованих методик навчання мови як іноземної, а також досвід у написанні навчально-методичних праць – важливе підґрунтя, що стало передумовою продуктивної реалізації амбітних ідей співавторок» [6 : 258].

Завершуємо наш огляд аналізом інформативного повідомлення, що його запропонувала Марія Білавич (Варшава), під назвою «Нові перспективи підготовки

українознавців» [див.: 3 : 211–214]. Ідеться про заняття з УМІ, що відбувалися в Зимовій школі, організованій катедрою україністики Варшавського університету під гаслом «Україна в центрі досліджень: нові напрямки і виклики». Лекції та консультації в цій школі проводили провідні фахівці – мовознавці, літературознавці та культурологи, а слухачами стали студенти університетів Польщі та України (Варшава, Луцьк, Кривий Ріг, Івано-Франківськ, Бердянськ). Ці заняття відбувалися з 1-го до 8-ого березня 2021 р. в режимі он-лайн. Програма школи укладена так, щоб зустрічі з викладачами “сприяли не тільки збагаченню теоретичної бази учасників, але й здобуттю практичних навичок, зокрема, пов’язаних із написанням дипломних робіт” [3 : 211]. Було запропоновано широкий тематичний спектр лекцій; щодня відбувалися дискусії, а також індивідуальні консультації. Захід виявився ефективним і продуктивним. Виникли передумови і для обміну досвідом. Очевидно, це добра практика для наслідування, а подібні інформаційні повідомлення необхідні для загальної обізнаності в подіях, що стосуються набуття досвіду у викладанні української мови як іноземної.

Висновки. Аналізуючи специфіку висвітлення проблематики, пов’язаної з викладанням української мови як іноземної, що презентована на сторінках журналу «*Studia Ucrainica Varsoviensia*» за період 2013–2022 роки, доходимо висновку, що активність дописувачів у розглядуваному ракурсі могла би бути вищою, оскільки за 10 років опубліковано лише сім статей, які стосуються питань щодо формування фразеологічного мінімуму для навчання УМІ; стилістичної різноманітності текстів у процесі вивчення УМІ; подання концепцій навчальних посібників та лінгводидактичних словників; огляду напрацювань викладачів Варшавського університету у сфері дидактики. Наукові розвідки презентують корисну інформацію і збагачують певним досвідом, рекомендаціями щодо підвищення ефективності навчання УМІ та підготовки дидактичної продукції.

Крім того, у часописі містяться рецензії на підручники й посібники, призначені для вивчення УМІ, які уклали польські й українські вчені. Таких рецензій три. Добре, що вони виконують популяризаторську (рекламну) функцію, знайомлять читачів з новинками дидактичної літератури, містять указівки на їхні переваги, однак лише одна рецензія презентує виявлені недоліки, містить належну критику, має статус експертизи, що насправді дуже важливо для покращення якості нової дидактичної літератури, а також дає можливість врахувати недоліки під час її перевидання. Рідкісним фактом (усього один) є наявність звітів про організацію і проведення заходів, що сприяють вивченню української мови в іноземній аудиторії в позанавчальний час, а це також дуже важлива функція часопису – відображати інформацію щодо форм і способів навчання УМІ під час короткострокових курсів.

Зауважмо також, що, як видається, необхідна більш активна робота українських теоретиків і практиків методичної науки щодо висвітлення проблем, пов’язаних з викладанням української мови як іноземної, потрібні якісні, глибокі й критичні рецензії на відповідні підручники, посібники та словники навчального типу; європейський світ слід інформувати про заходи, які організовують українські вищі щодо навчання УМІ під час канікул тощо.

Перспективу дослідження вбачаємо в необхідності аналізу й інших європейських часописів щодо специфіки висвітлення проблематики, пов’язаної з викладанням УМІ, що дасть змогу презентувати панорамну картину цього феномена.

Список використаної літератури

1. Антонів О. Лінгвокраїнознавчий словник власних назв у процесі навчання української мови як іноземної. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 2. 2014. S.15–21.
2. Антонів О., Синчак О. Україна-Польща: діалог культур, або про нову концепцію підручника з української мови для поляків. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 1. 2013. S. 493–498.
3. Білавич М. Нові перспективи підготовки країнознавців. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Iryna Kononenko.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 9. 2021. S. 211–214.
4. Дудко І. Рецензія. Вивчаймо українську без кордонів і заборон! Switłana Romaniuk, Marta Saniewska, Українською без табу. Podręcznik do nauki języka ukraińskiego. Poziom zaawansowany wyższy, Warszawa 2017, 208 s. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 6. 2018. S. 417–418.
5. Корпало О. Внесок Варшавської україністики в розвиток методики викладання української мови як іноземної. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 8. 2020. S. 87–96.
6. Костусяк Н., Межов О. Рецензія. Марта Замбжицька, Олена Новікова, Світлана Романюк, Катажина Якубовська-Кравчик, *Українська культура на щодень*, ч. I, Ludwig-Maximilians-Universität München 2021; ч. II, Ludwig-Maximilians-Universität München 2022. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Iryna Kononenko.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 10. 2022. S. 257–262.
7. Кузь Г. Лінгвокраїнознавча цінність фразеології як критерій її введення до фразеологічного мінімуму. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 4. 2016. S.187–195.
8. Кузь Г. Фразеологічний мінімум з української мови для слов'яномовних студентів (рубіжний та високий рівні, B1–B2). *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 8. 2020. S. 87–104.
9. Mytnik I. Warszawska ukrainistyca – wczoraj i dziś. Psemówienie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej «Ukrainistyca – tradycje i współczesność». *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 3. 2015. S. 15–20.
10. Romaniuk S. Рецензія. О. Антонів, Л. Паучок, *Українська мова для іноземців. Модульний курс.* Рівень B1–B2, Київ 2012, 271 с. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 2. 2014. S. 369–374.
11. Saniewska M. Стилiстична рiзнорiднiсть текстiв у процесi вивчення української мови як іноземної. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 5. 2017. S.113–118.
12. Słowo wstępne. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 1. 2013. S. 13.

References

1. Antoniv O. Linhvokrainoznavchyi slovnykh nazv u protsesi navchannia ukrainskoi movy yak inozemnoi. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 2. 2014. S.15–21.
2. Antoniv O., Synchak O. Ukraina-Polshcha: dialoh kultur, abo pro novu kontseptsiiu pidruchnyka z ukrainskoi movy dlia poliakiv. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 1. 2013. S. 493–498.
3. Bilavych M. Novi perspektyvy pidhotovky ukrainoznavtsiv. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Iryna Kononenko.* Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 9. 2021. S. 211–214.

4. Dudko I. Retsenziia. Vyvchaimo ukrainsku bez kordoniv i zaboron! Switłana Romaniuk, Marta Saniewska, Ukrainskoiu bez tabu. Podręcznik do nauki języka ukraińskiego. Poziom zaawansowany wyższy, Warszawa 2017, 208 s. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 6. 2018. S. 417–418.

5. Korpalo O. Vnesok Varshavskoi ukrainistyky v rozvytok metodyky vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 8. 2020. – S. 87–96.

6. Kostusiak N., Mezhev O. Retsenziia. Marta Zambzhytska, Olena Novikova, Svitlana Romaniuk, Katazhyna Yakubovska-Kravchuk, *Ukrainska kultura na shchoden*, ch. I, Ludwig-Maximilians-Universität München 2021; ч. II, Ludwig-Maximilians-Universität München 2022. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Iryna Kononenko*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 10. 2022. S. 257–262.

7. Kuz H. Linhvokrainoznavcha tsinnist frazeolohii yak kryterii yii vvvedenya do frazeolohichnoho minimumu. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 4. 2016. S. 187–195.

8. Kuz H. Frazeolohichniy minimum z ukrainskoi movy dlia sloviaomovnykh studentiv (rubizhnyi ta vysokiyi rivni, B1–B2). *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 8. 2020. S. 87–104.

9. Mytnik I. Warszawska ukrainistyca – wczoraj i dziś. Psemówienie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej «Ukrainistyca – tradycje i współczesność». *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 3. 2015. S. 15–20.

10. Romaniuk S. Retsenziia. O. Antoniv, L. Pauchok, *Ukrainska mova dlia inozemtsiv. Modulnyi kurs*. Riven B1–B2, Київ 2012, 271 c. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 2. 2014. S. 369–374.

11. Saniewska M. Stylistychna riznorodnist tekstiv u protsesi vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 5. 2017. S. 113–118.

12. Słowo wstępne. *Studia Ucrainica Varsoviensia. Red. naczelny – dr hab. Irena Mytnik*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski. № 1. 2013. S. 13.

THE UKRAINIAN LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY ISSUES ON THE PAGES OF THE EUROPEAN JOURNAL “STUDIA UCRAINICA VARSOVIENSIA” (2013–2022: DEDICATED TO THE TENTH ANNIVERSARY)

Tetyana Kosmeda

*Vasyl' Stus Donetsk National University (Vinnytsia)
Department of Romance and Germanic Philology and World Literature
600-richchia Str. 21, Vinnytsia, 21000, Ukraine
phone: 050 516 82 11
e-mail: tkosmeda@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8912-2888>*

The paper discusses a relevant topic for the Ukrainian linguistic didactics – a critical review of the articles published in the Polish journal «*Studia Ucrainica Varsoviensia*» for the 2013–2022 period (ten issues), and is dedicated to the journal's anniversary. The analysis shows that the journal under consideration contains (1) scientific papers, (2) reviews, (3) informative reviews of events related to the issue of teaching Ukrainian as a foreign language. However, the publications are irregular in nature. Scientific researches aspectually present the material on some important issues of teaching Ukrainian as a foreign language. They run about (1) the formation of a phraseological minimum for all learning levels: this problem is extremely difficult and has not

been resolved so far; (2) the specifics of the textual learning material selection taking into account its stylistic propriety and compliance with the learning level; (3) presentation of new concepts for compiling textbooks, manuals and learners' dictionaries; (4) it is very positive that the scientific periodical focuses as well upon the presentation of the department's activities reviews in relation to various forms and methods of working with foreign students, and new textbooks and dictionaries are promoted. Undoubtedly, the fact of publishing new didactic literature reviews deserves approval, but the reviews should contain more critical material, comments and wishes, and not be limited to retelling the content and indicating the advantages of the analyzed literature, i. e. perform an exclusively promoting function. Demands on expert reviewers are increasing in today's world. A good start for the journal is the publication of reporting information on events that aim at teaching Ukrainian as a foreign language through short-term courses: the experience of organizing such events must be widely spread, promoting the positive points and drawing attention to the shortcomings. It is desirable that the editorial staff should introduce permanent sections in the journals related to the problems of teaching Ukrainian as a foreign language, exchange of experiences, discussions, since not every issue contains relevant articles or reviews that could also be alternative, which would definitely have a positive effect.

Key words: linguistic didactics, Ukrainian as a foreign language, textbook, manual, learner's dictionary, review, journal "Studia Ucrainica Varsoviensia".

Стаття надійшла до редакції 27.04.2023

доопрацьована 03.05.2023

прийнята до друку 10.05.2023